

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 14. juuni 2024
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0195(COD)

7629/24
ADD 1 REV 5

CODEC 776
ENV 284
CLIMA 110
FORETS 84
AGRI 207
POLMAR 9

I/A-PUNKTI MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Eelnõu: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS looduse taastamise kohta, ja millega muudetakse määrust (EL) 2022/869 (esimene lugemine) – Seadusandliku akti vastuvõtmine = Avaldused

Saksamaa avaldus

Looduse taastamise määrus võetakse vastu ajal, mil põllumajandussektor seisab silmitsi fundamentaalsete väljakutsetega. Saksamaa Liitvabariik rõhutab, et tulevikukindel põllumajandussektor on eluliselt tähtis. Toimivad ökosüsteemid on selle jaoks hädavajalik alus. Saksamaa Liitvabariigi arvates on looduse taastamise määruse rakendamisel äärmiselt oluline, et põllumajandusettevõtetele ei tekiks lisakoormust.

Eesti avaldus

Eesti toetab kindlalt looduse taastamise määrust. Peame looduse taastamise määrust üheks kõige tähtsamaks vahendiks, millega Euroopas elurikkuse vähenemine peatada ja see ohtlik suundumus ümber pöörata ning tagada meile ja meie lastele tervislik, vastupidav ja ohutu keskkond. Elurikas loodus on meie tugevaim liitlane kliimamuutuste vastu võitlemisel ja nende mõjuga kohanemisel. Toidutootmise kestlikkus, metsandus, elutähtsate ökosüsteemiteenuste osutamine – need kõik sõltuvad loodusest ja elurikkusest. Lisaks on meil vastutus mitte ainult oma kodanike ja tulevaste põlvkondade, vaid ka ülemaailmse kogukonna ees. Määrusega luuakse õige tasakaal looduskeskkonna pakiliste ja tegelike vajaduste rahuldamiseks vajalike meetmete vahel ning samal ajal võetakse arvesse liikmesriikide jõupingutusi ja erinevaid olusid ning nähakse ette vajalik paindlikkus nendega tegelemiseks.

Läti avaldus

Läti tunneb endiselt tõsist muret põllumajanduse ökosüsteemide taastamist käsitlevate sätete proportsionaalsuse pärast seoses meetmetega, mille eesmärk on taastada põllumajanduses kasutatav turvasmuld ehk kuivendatud turbaalad.

Sellegipoolest toetab Läti looduse taastamist käsitleva määruse ettepaneku vastuvõtmist ning selle ettepaneku peamist eesmärki: taastada loodus kogu kontinendil elurikkuse, kliima ja inimeste hüvanguks.

Meie arvates kujutavad jõupingutustel põhinevad sätted, milles nähakse ette turvasmulla taastamise ja taassoostamise kvantitatiivsed eesmärgid, endiselt ohtu, et need mõjutavad ebaproportsionaalselt teatavaid konkreetsete kliimatingimustega liikmesriike.

Läti on ELi ühe väikseima põllumajandusmaa osakaaluga (30 % kogupindalast) liikmesriik. Samal ajal on Läti üks väheseid liikmesriike, kus turvasmulla osakaal põllumajandusmaal on kõige suurem.

Nimetatud eripära ja asjaolude tõttu ei tohiks taassoostamise ja taastamise meetmed mõjutada negatiivselt põllumajanduslikku tootmist, mis on Läti üks prioriteetseid majandussektoreid.

Lisaks suurendab taassoostamine ka heitekoguse poolest teisel kohal oleva kasvuhoonegaasi, st metaani heidet. Mõnel juhul võib taassoostamine minna vastuollu Läti maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse (LULUCF) alaste kliimaeesmärkide saavutamise, eriti lühiajaliselt.

Täiendava rahastamise kättesaadavus on käesoleva määrusega seatud eesmärkide saavutamise oluline eeltingimus.

Keskkonna- ja kliimaeesmärkide seadmisel tuleb tasakaalustatult arvesse võtta kõiki maa majandamise, põllumajanduse või metsanduse kestlikkuse aspekte.

Leedu avaldus

Leedu jagab muret looduse taastamise määruse nõuete rakendamise pärast, seda eelkõige põllumajanduse valdkonnas, tulenevalt põllumajanduse ökosüsteemide taastamise sätetest.

Leedu toetab siiski looduse taastamise määruse üldist eesmärki ja erieesmärke, mis aitavad oluliselt kaasa kõigi Euroopa Liidu maismaa- ja merealade ökosüsteemide pidevale ja pikaajalisele taastamisele.

Usume, et määrusega saaks saavutada õige tasakaalu elurikkuse vähenemise peatamiseks vajalike meetmete vahel, võttes samal ajal arvesse liikmesriikide erinevaid olusid ja tagades nendega tegelemiseks vajaliku paindlikkuse.

Määruse rakendamine suurendab siiski haldus- ja finantskoormust, eriti Leedu põllumajandus- ja metsandussektoris. Seetõttu on stabiilne, selge, kindel ja sihipärane rahastamine, eelkõige ELi rahastamisvahendite kaudu, üks eeltingimus taastamismeetmete tulemuslikuks rakendamiseks ja majandustegevuse erineva ulatusega piirangute kompenseerimiseks.

Lisaks ei tohi uued nõuded avaldada negatiivset mõju põllumajanduslikule tootmisele ega toiduainete tarneahelatele. Rakendusperioodil tuleks arvesse võtta riiklikke eripärasid, säilitades need riiklikes rakenduskavades ja eraldades Euroopa rahastamisvahenditest piisavalt raha.

Madalmaade avaldus

Madalmaade valitsus soovib korrata, et rõhutab looduse taastamise määruse tähtsust ja toetab selle üldist eesmärki. Täname eesistujariike Prantsusmaad, Rootsit, Hispaaniat ja Belgiat ning komisjoni ja Euroopa Parlamenti nende konstruktiivse tegutsemise eest määruse valmimisel. Avaldame tunnustust kõigile ELi partneritele, kes on Madalmaade muresid tõsiselt võtnud ja püüdnud leida läbirääkimiste käigus lahendusi nende raskuste arvessevõtmiseks.

Madalmaade parlament on siiski suure häälteenamusega vastu võtnud ettepaneku, milles palutakse valitsusel hääletada looduse taastamise määruse vastu, võttes arvesse, et looduse taastamise praeguste ja tulevaste eesmärkide saavutamine on märkimisväärselt raske tulenevalt suurest rahvastikutihedusest ning konkureerivate majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonnaalaste nõudmiste põhjustatud tugevast survest maakasutusele, samuti seonduvatest riskidest, mis puudutavad õiguslikke ja poliitilisi tagajärgi. Määrusega aastateks 2040 ja 2050 seatud siduvad eesmärgid raskendavad rakendamist veelgi. Sellest tulenevalt hääletab Madalmaade valitsus määruse vastu.

Kui määrus on ametlikult vastu võetud ja jõustunud, kohustuvad Madalmaad määrust edukalt rakendama. Meie eesmärk on rakendada määrust nii, et ühiskondlikult oluliste projektide halduskoormus ja õiguslikud nõuded oleksid võimalikult piiratud, ning püüame leida määruse raames võimalusi maa ja ressursside mitmeotstarbeliseks kasutamiseks. Madalmaad soovivad jätkata komisjoni ja liikmesriikidega pidevat dialoogi, tagamaks et määrusega aidatakse kaasa ökosüsteemide taastamisele inimeste, kliima ja planeedi heaks.

Poola avaldus

Poola hindab jõupingutusi, mida Euroopa Komisjon ja Euroopa Parlament on teinud kavandatava määruse ettevalmistamisel, millega vastatakse ühele tänapäeva maailma kõige olulisemale väljakutsele. Poola valitsus tänab eesistujariike Prantsusmaad, Rootsit, Hispaaniat ja Belgiat jõupingutuste eest, mida nad on teinud selleks, et saavutada määruse üle peetavatel läbirääkimistel kompromiss.

Poola valitsus mõistab täielikult vajadust loodusvarade kaitsmise ja taastamise tõhusate meetmete järele, nagu need, mis sisalduvad ELi looduse taastamise määruses, ning paljude valitsusväliste organisatsioonide, teadusringkondade ja teiste liikmesriikide väljendatud toetust sellele õigusaktile. Poola on korduvalt rõhutanud elurikkuse rolli ja tähtsust ning selle mõju kõigi ökosüsteemide heale toimimisele ning praeguse ja tulevase Euroopa ühiskonna julgeolekule seoses kestliku arengu eesmärkide saavutamise. Siiski ei tunnistata määruses võimalikke lahknevusi ökosüsteemide kaitsmise ja taastamise eesmärkide ning nende rakendamise meetodite vahel. Seetõttu ei saa Poola määrust toetada.

Põllumajandusega seotud küsimused – mitte ainult Poolas, vaid kogu Euroopa Liidus – tekitavad õigustatud kahtlusi määruse eelnõu põhimõtete täieliku vastuvõtmise suhtes. Need küsimused on sageli seotud ELi põllumajandusturu toimimise põhialustega, võttes arvesse süsteemseid muudatusi, mis on tehtud Euroopa rohelise kokkuleppe strateegia põhimõtete alusel, mille üle praegu uuesti läbirääkimisi peetakse.

Poola leiab, et määruse eesmärgid on ambitsioonikad, kuid muret valmistab suutlikkus neid tegevusi tõhusalt ellu viia, eriti mis puudutab finantsaspekti. Alates looduse taastamise määruse väljatöötamise algusest on Poola pidevalt tõstatanud küsimust, et looduse taastamiseks (määrusest tulenevate kohustuste täitmiseks) ei suudeta tagada piisavaid rahalisi vahendeid. Seatud eesmärkide rakendamise etappi liikumine nõuaks looduse taastamise tegevuseks eraldatavate rahaliste vahendite suurendamist.

Lisaks on Poola seisukohal, et dokumendis sätestatud ajakava ei ole eesmärgipärane, kuna planeerimine ning ökosüsteemide taastamise ja uuesti ülesehitamise protsessid on keerukad ja aeganõudvad.

Komisjoni avaldus

EL ja selle liikmesriigid on 25. juunil 1998 vastu võetud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnanägemise otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni (Århusi konventsioon) osalised.

Liikmesriigid peaksid tagama, et asjaomastel üldsuse liikmetel, kel kooskõlas siseriikliku õigusega on piisav huvi või kes väidavad, et nende õigusi on kahjustatud, on juurdepääs läbivaatamismenetlusele kohtus või seaduse alusel loodud muus sõltumatus ja erapooletus organis, et vaidlustada riiklike taastamiskavade sisuline või menetluslik õiguspärasus ja pädevate asutuste poolne tegematajätmine, olenemata sellest, milline on olnud asjaomaste üldsuse liikmete osa selliste riiklike taastamiskavade koostamise ja kehtestamise protsessis. See peab olema kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu asjakohase kohtupraktikaga, mis käsitleb õiguskaitse kättesaadavust keskkonnaasjades, ning täielikult järgima kohustusi, mille liikmesriigid on võtnud Århusi konventsiooni osalistena¹.

¹ Vt ka teatis „Keskkonnaasjades kohtu poole pöördumise võimaluste parandamine ELis ja selle liikmesriikides“, (dok 11854/20 – COM(2020) 0643).